

Türkiye - Yunanistan arasında 26 eylül 1935 tarihinde imza edilen Kliring Anlaşması ile merbutlarının tasdikı hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve İktisat encümenleri mazbataları (1/448)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/2835

25 - VI - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türkiye ile Yunanistan arasında 26 eylül 1935 tarihinde imza edilip Kliring Anlaşması ile merbutlarının tasdikı hakkında Hariciye vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 19 - VI - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe lâyihaları

Yunanistan ile aramızda 26 eylül 1935 tarihinde aktedilen Kliring Anlaşması ve merbutları luffen sunuldu.

İşbuAnlaşma ile Yunanistandan memleketimize serbestçe ve muayyen kontenjanlar haddi dahilinde ithal edilecek emtia için iki liste tesbit olunmuş ve memleketimizden Yunanistana gönderilecek mallarımız için de bir sene evvel bu memlekete ithal eylediğimiz emtia miktarına müsavi kontenjanlar temin edilmiştir.

Ticarî mübadelelerden mütevellit tediyelerin iki memleket ihraç bankaları vasıtasile icrası ve Yunanistana ihraç edeceğimiz mallar bedelâtının % 50 sinin serbest döviz olarak emrimize verilmesi esasları konulmuştur. Mütebaki % 50 Yunanistandan memleketimize ihraç olunacak emtia bedelâtının ve Yunanistana gidecek seyyahlar ile Selânik sergisine iştirakimiz masraflarının ve Türk bayrağını hamil gemilerin Yunan limanından alacakları levazım ve kumanya bedellerinin tesviyesine tahsis olunmuştur.

Yunanistana ihraç olunacak maden kömürlerimiz bedellerinin Kliring hükümleri haricinde bırakılması ve bu mebalığın üçüncü bir memlekete karşı mevcut olabilecek Kliring borçlarımızın ödenmesi için üç taraflı bir tediyeye mevzuu ittihaz edilmesi kararlaştırılmıştır.

Umumî hatları itibarile menfaatlerimize uygun bulunan bir Anlaşmanın kabulü Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz olunur.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye encümeni

Esas No. 1/448

Karar No. 19

21 - III - 1941

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Yunanistan arasında 26 Eylül 1935 tarihinde imza edilen kliring Anlaşması ile merbutlarının tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetine 19 - VI - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası Encümenimize havale edilmele Hariciye ve İktisat vekâleti mümessilleri huzur ile tetkik ve müzakere edildi.

Verilen izahata ve esbabı mucibe mazbatasında dermeyan edilen mütaleat ile memleketimiz menfaatlerine uygun bulunan kanun lâyihası Encümenimizce de muvafık görülmüştür.

Havalesi veçhile İktisat encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye En. R.	M. M.	Kâtip
Konya	İstanbul	Tokat
M. Göker	A. Ş. Esmer	N. Poroy
Ankara	Antalya	Diyarbakır
P. Atay	Dr. Cemal Tanca	Dr. İ. Tali Öngören
Diyarbakır	Elâziğ	Gümüşane
Zeki M. Alsan	F. A. Aykaç	E. Servet Tör
Seyhan		
Naci Eldeniz		

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat encümeni

Esas No. 1/448

Karar No. 41

29 - IV - 1941

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Yunanistan arasında 26 Eylül 1935 tarihinde imza edilen kliring Anlaşması ile merbutlarının tasdiki hakkında Hariciye vekâleti tarafından hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetine 19 - VI - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesi ve Hariciye encümeni mazbatasile birlikte encümenimize havale buyurulmuş olmakla Hariciye ve Ticaret vekâletleri mümessilleri hazır buldukları halde tetkik ve mütalea olundu.

Verilen izahata ve esbabı mucibede dermeyan edilen mütalealara göre memleketimiz menfaatlerine uygun görülen anlaşmanın tasdiki hakkındaki kanun lâyihasının kabulü Encümenimizce de muvafık görülmüştür.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere

Yüksek Reisliğe sunuldu.

İktisat En. Reisi	M. M.	Kâtip
Giresun	Rize	Bilecik
İ. Sabuncu	Fuat Sirmen	K. Gülek
Afyon K.	Afyon K.	Ankara
Berç Türker	H. Erkan	A. Ulus
Ankara	Diyarbakır	Edirne
M. Eriş	V. N. Sünkitay	T. Göksel
Erzincan	İstanbul	Gaziantep
S. Başotaç	A. Daver	Nuri Pazarbaşı
İçel	İstanbul	İzmir
Dr. M. Berker	A. H. Denizmen	Benal Arıman
Kars	Kastamonu	Konya
K. Arıklı	M. Celâl Bayar	Kâzım Okay
Konya	Niğde	Zonguldak
H. Dikmen	Dr. R. F. Talay	H. Bozma
Zonguldak		
H. Karabacak		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Yunanistan arasında 26 eylül 1935 tarihinde imza edilen Kliring Anlaşması ile merbutlarının tasdiki hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Yunanistan ile aramızda 26 eylül 1935 tarihinde imza edilen Kliring Anlaşması ve merbutları kabul ve tasdik edilmiştir.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İcra Ve-killeri Heyeti memurdur.

18 - VI - 1940

Bş. V. Ad. V. M. M. V.
Dr. R. Saydam Fethi Okyar S. Arıkan

Da. V. Fayık Öztrak	Ha. V. Ş. Saracoğlu	Ma. V. F. Ağralı
Mf. V. Yücel	Na. V. A. F. Cebesoy	İk. V. H. Çakır
S. İ. M. V. Dr. H. Alataş	G. İ. V. R. Karadeniz	Zr. V. Muhlis Erkmec
Mü. V. A. Çetinkaya	Ti. V.	

TÜRKİYE İLE YUNANİSTAN ARASINDA KLİRİNG ANLAŞMASI

Türkiye Cümhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cümhuriyeti Hükümeti aralarındaki ticarî münasebetlerin tesviyesine siyasî uzlaşma ve samimî teşriki mesai fikrini tatbik etmek ve ahvali hazırda içinde kendilerinin ticarî mubadelelerine inkişaf imkânlarının kâffesini vermek için, iki memleket arasında halen meri 30 teşrinievvel 1930 tarihli ikamet, ticaret ve seyrisefain Mukavelesi hükümlerini ihlâl etmemek şartile ticarî mubadelelerini aşağıdaki rejime tâbi tutmağa karar vermişlerdir:

Madde — 1

Mülhak I numaralı listede sayılı Yunan menşeli mallar miktarla tahdit edilmeksizin ve II nei listede sayılılar, her madde için tayin edilen kontenjan hadleri dahilinde Türkiyeye ithal edileceklerdir.

Şurası mukarrerdir ki, bu iki listede sayılı olmayan Yunan malları için, Yunanistan Türkiyede meri umumî ithal rejiminden istifade edecektir.

Madde — 2

Bu Anlaşmanın meriyete girmesinden sonra her iki tarafça ihraç edilecek mallara ihracatçı memleketin salâhiyettar ticaret ve sanayi odası tarafından mülhak örneğe iki nüsha olarak verilmiş menşe şahadetnamesi terfik edilmiş olacaktır. Bu şahadetnameler malın sevk limanındaki fop kıymetini ihtiva edeceklerdir.

Bu şahadetnamelerin (B) Duplicatası ithalât Gümrük bürosu tarafından mühürlenecek ve aşağıdaki hükümlere göre ithalâtçının tediyat yapacağı Merkez bankasına kendisi tarafından gönderilecektir.

Madde — 3

Türk mallarının Yunanistana ithalinden tehaddüs eden alacaklar Yunan ithalâtçısı tarafından Türkiye Cümhuriyet Merkez bankası namına Yunan Bankasına mal kıymetinin drahmi olarak yatırılması ile tesviye edilmiş olacaktır.

Menşee şahadetnamelerine yazılmış fiatlar, bu fiatların doğruluğundan ithalâteci memleket Takdiri kıymet komisyonları tarafından ciddi sebeplerle şüphelenilmedikçe, aşağıdaki hükümler mucibince yapılacak tediyelerde esas olarak kabul edilecektir. Şüphelenildiği takdirde, ithalâteci memleket Takdiri Kıymet Komisyonu, mevzuubahs malın hakikî kıymetini takdir için ihracatçı memleketin salâhiyetkar komisyonu ile mutabık kalacaktır.

Yunan bankası, bu suretle tediye edilmiş meblâğın % 50 sini kendi defterlerinde Türkiye Cumhuriyeti Merkez bankası namına açacağı faizsiz hususî bir (A) hesabına Türk lirası olarak ve mütebaki % 50 yi faizsiz hususî (B) hesabına Fransız frangı olarak geçirecektir.

Yukarıda sözü geçen hususî hesaba geçirilecek olan mablâğlar aşağıda yazılı hususlara tahsis edilecektir :

- a) Türkiyeye idhal edilen Yunan menşeli malların tediyesine,
- b) 6 ay için ceman 7 500 000 drahmilik bir miktarı geçmemek üzere adam başına 7 500 drahmî olmak ve fazla olarak adam başına her ay için 16 000 drahmîyi geçmemek üzere beş günden fazla ikamet halinde beher fazla gün için adam başına 1 500 drahmî olmak üzere Yunanistana girecek olan Türk turistlerinin masraflarını ödemeğe,
- c) Türkiye'nin Selânik panayırına iştirak masrafları,
- d) Türk bayrağını taşıyan gemilerin Yunan limanlarında Yunan emtiası ile aprovizyonun masrafına.

(B) hususî hesabının matlubuna geçirilmiş olan meblağlar Türkiye Cumhuriyet Merkez bankasının tamamen emrine tahsis edilecek ve serbestçe transfer edilebilecektir.

Madde — 4

Mamafih Türk-menşeli maden kömürü bundan evvelki maddede yazılı Yunanistana yapılan Türk idhalâtının umumî tediye rejiminden istisna edilecek ve bunun esmanı Yunanistan bankasının Türkiye Cumhuriyet Merkez bankasına Türk lirası olarak açacağı faizsiz bir (C) hesabına geçirilmek üzere Yunan ithalâteci tarafından tediye edilecektir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez bankasının bu hesabdaki alacakları Türkiye ve Yunanistanın bir başka Clearing Anlaşması ile bağlı oldukları veya olacakları ve Yunanistanın aktif ve Türkiye'nin pasif bir soldu bulunduğu memleketlerin Merkez bankaları veya Takas Ofislerinde Yunanistan bankasının alacakları ile kompanse edilecektir .

Triparti Clearingin otomatik bir surette işlemlerini temin etmek üzere her iki Merkez bankası Türkiye ve Yunanistanın Clearing Anlaşmaları ile bağlı olduğu memleketlerin Merkez bankaları veya Takas Ofisleri nezdinde lâzım gelen teşebbüsleri müştereken yapacaklar ve bu müesseselerin Yunanistan için aktif ve Türkiye için pasif bir soldu husule gelir gelmez iki memleket Merkez bankaları bundan telgrafla haberdar edilmelerini temin edeceklerdir. Türkiye Cumhuriyet Merkez bankasının vereceği müsaade üzerine sözü geçen müesseseler tripartit kompensasyon muamelesini yapacaklardır.

Madde — 5

Yunan menşeli malların Türkiyeye idhalinden husule gelecek alacaklar Türk idhalâteci tarafından bu malların Türk lirası olarak Türkiye Cumhuriyet Merkez bankasına yatırılmak suretile tesviye edilecek ve Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası bu paraları Yunanistan bankası hesabına defterlerinde açacağı faizsiz bir Compte d'ordre'a geçirecektir .

Madde — 6

Her iki Merkez bankası kendilerine yapılan tediyelerden yekdiğerini günü gününe haberdar

edeceklerdir. Her tahsil ihbarnamesi alâkadâr satıcıya yapılacak tediyei mümkün kılacak kayıtları ihtiva edecektir .

Alâkadâr satıcılara yapılacak tediyeler alıcılardan yapılan tahsilât sırasile ödenecektir. Fakat, bir Türk ihracatçısı veya bunun yerine bir Türk taciri derhal Yunan malı idhal etmeği taahhüt ettiği takdirde Cümhuriyet Merkez bankası sıra beklemeksizin bu ihracatçıya tediye bulunabilecektir.

Madde — 7

Drahminin veya her hangi bir ecnebi parasının Türk lirasına tahvili, Cümhuriyet Merkez bankasına ve Yunanistan bankasına yapılan tediye gününden bir evvelki günkü Zurich borsasının son kursu üzerinden yapılacaktır.

Merkez bankaları sıkı bir teşriki mesaî ile işbu anlaşmanın en iyi tatbik şartlarını temine çalışacaklar ve Anlaşma hükümlerinin tatbik usulleri üzerinde mutabık kalacaklardır. Bunu yapmakla beraber bundan evvelki Anlaşmaların tatbiki esnasında müşahede edilen müşkülâtı izale etmeğe gayret edecek ve bilhassa iki memlûketin paralarının alış ve satış kursu arasındaki farkı ve ticarî mübadelelerin tabi tutuldukları külfetleri mümkün mertebe azaltmak suretile bu mübadeleleri imkân dairesinde kolaylaştırmaya çalışacaklardır.

Madde — 8

İki Taraftan biri Uluslararası ticaretine işbu Anlaşmanın hüsnü surette tatbikine hâlel getirebilecek şekilde yeni bir umumî hüküm tatbik ettiği takdirde, diğer Taraf işbu Anlaşmanın yeni tatbika tetabuk ettirilmesini talep edebilecektir.

Madde — 9

İki Taraf kendi ülkelerine yapılacak ithalâtın salâhiyettar her hangi bir gümrük dairesinden geçirilmesine müsaade etmeği taahhüt ederler.

Madde — 10

10 son teşrin 1934 tarihli Türk - Yunan Anlaşması hükümlerine tevfikân ihraç edilmiş olup işbu Anlaşmanın meriyet mevkiine girdiği anda daha mevkii tedavülde bulunan bonolar bu Anlaşma müddetince Türkiyeye ithaline müsaade edilen Yunan menşeli mal mübayaasında kullanılacaktır.

10 son teşrin 1934 tarihli Anlaşma hükümleri mucibince yapılmakta olan hususî Takas muameleleri işbu Anlaşma müddetince tasfiye edilecektir.

Madde — 11

İşbu Anlaşma ile tesis edilen tediye usulleri ancak Yunanistana filen ithal edilmiş olan mallara tatbik edilecektir. Bu takyit hükmü transit yolu ile ve Yunan liman ve merkezleri vasıtasile ecnebi memleketlere ihraç edilen Türk mallarına ait dövizlere şamil olmayacaktır.

Madde — 12

İşbu Anlaşmanın devamı müddetince Yunan Hükûmeti Türk ticaretine, geçen sene kendisine verilmiş olan kontenjanlar üzerinden, geçen senenin aynı devresi zarfında Türkiyeden yapılan ithalâtta daha az miktarda olmamak üzere ithal hakkı temin edecektir.

Madde — 13

İşbu Anlaşma 1 ilk teşrin 1935 den itibaren 6 ay müddetle muteber olacaktır.

Bu devrenin inkızasından evvel bir aylık bir ihbar müddetile feshedilmediği takdirde 30 gün evvel feshi ihbar edilmedikçe meriyete kalacaktır.

26 Eylül 1935 de Atınada iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

İmza ve mühürler

Ruşen Eşref Ünaydn
F. Kurdođlu
Stephanopoulos

1 numaralı liste

Türkiyeye serbestce ithal olunabilen Yunan menşeli mallar

66/A.B.		360	
68		363/B.	
71/C.		366/B.	Yalnız 20 numaradan yukarı olanlar
102/A.B.C.			
103		366/C.	
126		367	
132		368	
164 A.B.	Her nevi kokulu nişastadan maada	376	
		399	
165		417/A.B.	
169		449	
223/D.	Ziraat vekâleti müsaadesile	459	
228		464	Yalnız sünger taşı ve sanayide kullanılan tozu
230			
231		467/A.C.	
234/C.		468	
234/D.	Sihhat ve içtimaî muavenet vekâleti müsaadesile	471	Yalnız tasfiye toprağı, kaolin, feldspat, ateş toprağı
261	Yalnız sanayide kullanılanlar	477/A.	Yalnız asfaltlı mamulât
274		481/C.D.	İktisat vekâleti müsaadesile
275		483/A.B.	
277/B.C.H.		484	
280		485	
281/A.C.		487/A.B.C.D.	
300	Şapka kalıpları, ayakkabı için yaylı kalıplar, şablonlar	488	
		490	
302		492	
305		493	
307/A. 3-B.C.D.		496	
321/A.		497/A.B.	
330/C		498/A. 1,2	
332		499/A.	
342		500/A.B.	

504		664	Çekirdek çıkaran makine- ler (İktisat vekâleti müsa- adesile)
505			
511/C.D.			
515		652	
529/B.C.		665	
530		666/2 E.F.	
531		702	
533		703/A.C.D.H.	
534		704	
536		706/A.B.C.	
538/C.D.		709	
545/A.B.		754	
552		756/B.	Yalnız oksijen
553		756/B.	Asetilen (İktisat vekâleti müsaadesile)
557/A.B.		756/C.	Yalnız, buz ve gazoz fabri- kalarında kullanılan mayi halinde amonyak
558			Asit karbonik (İktisat ve- kâleti müsaadesile)
559/A.		756/C.	
562			
565/A.B.		756/Ç.	
569/H. 1		768	
570		792	
573/A.B.		805	
577/D.		810	
607/D.		812/B.C.D.H.V.	
623/A.		814	Sihhat ve içtimaî muavenet vekâletinin müsaadesile
627			
632		816	
648		853/A.	Yalnız Asetat damil
651	İktisat vekâletinin müsaa- desile	853/C.	
653/A.B.		854	Sihhat ve içtimaî muavenet vekâletinin müsaadesile
664	Ziraat vekâletinin müsaa- desile	861	

2 numaralı liste

106/A	6 000	379/C.D.E.F.	30 000
106/B	6 000	380/A	10 000
106/C	3 000	380/B	20 000
107/A	2 000	535	10 000
107/B	2 000	541	10 000
107/C	1 000	653/C	2 000
238	5 000	700/B	8 000
377/D.E.F.	20 000	708	2 000
378/D.E.F.	20 000		

Menşe şahadetnamesi «A» nüshası [1]

Gönderen	Gönderilen
İsim	İsim
İkametgâh	İkametgâh
Sokak	Sokak
Emtianın cinsi :	
Ambalâjın tarzı :	
Denk adedi :	
Marka No. :	

Sıklet	{	Gayri safi Kg.
		Safi Kg.
Kıymet	{	Fob.
		Cif.

Sevk yolu :

. Ticaret ve sanayi odası yukarıda gösterilen emtianın Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Cumhuriyeti arasındaki 26 Eylül 1935 tarihli Kliring Anlaşması hükümlerine tevfikân Türk Yunan menşeli olduğunu tasdik eder.

. /
Zirde imzalarını koyan Türk - Yunan gümrük bürosu memurları yukarıda zikredilen emtianın bilfiil ithal - istihlâke arzedildiğini tasdik ederler.

Tarih Mühür.

[1] İşbu menşe şahadetnamesinin «B» nüshası aynı formüle göre tanzim edilecektir.

Atina : 26 eylül 1935

Orta Elçi,

Bu günkü tarihli Türkiye Yunanistan arasındaki Clearing Anlaşmasını imzalarken, Türkiye ile Yunanistan arasındaki ticaret mübadelelerinin inkişafını kolaylaştırmak arzusu ile Yunanistan Hükümetinin, bu Anlaşmanın müddeti zarfında aşağıda yazılı Türk mahsulâtının hiç bir tahdit ve takyide tâbi tutulmaksızın serbest ithaline müsaade etmeği teahhüt ettiğini Ekselânsımıza bildirmekle şerefyabım.

Öküz, boğa

İnek

Manda

100 Kg. ağırlığına kadar dana

Koyun ve koç

Keçi ve teke

Kuzu ve keçi yavrusu

Kümes hayvanları

Taze balık

Zikredilmeyen diğer sebzeler

Maden kömürü

Buğday

Arpa

Mısır

Darı

Yumurta

Yün

Tiftik

Lâkerda, palamut, uskumru, çiroz, hamsi

Fasulya

Bakla

Nohut

Bezelya

Mercimek

Pastırma ve sucuk

İnşaat kerestesi

Travers kerestesi (Milli iktisat nezaretinin müsaadesile)

Afyon (Sihhat nezaretinin müsaadesile)

Şurası mukarrerdir ki Türkiye, fazla olarak, Yunanistanda meri umumî ithalât rejiminden istifade edecektir.

En derin saygılarımın kabulünü dilerim, Orta Elçi.

Stephanopoulos

Ekselâns Ruşen Eşref Ünaydın
Türkiye Cümhuriyeti Orta Elçisi

